

HASAT SIRASINDA DANE KAYIPLARININ NEDENLERİ VE GİDERİLME YÖNTEMLERİ

Hasat sırasında meydana gelen kayıplar giderilmesi kısa zamanda mümkün olan kayıplar olup, biçerdöverin tarlaya girişinden, ürünün biçerdöveri terk edişine kadar oluşan ürün kayıplarıdır.

* Dolabin ekinin sapına doğru çok fazla indirilmesindedir.

Biçer döver ile hasatta tane kayıplarını azaltmak için, ayarlı ön tabla ile uygun yükseklikten zamanında hasat yapılması çok önemlidir.

Fazla yüksekten hasat yatık ve yarı yatık mahsulün biçerdöverin ön tablasına alınmasını önleyerek tabla ve verim kaybına neden olmaktadır.

Hasat kayıplarının en az düzeye indirilmesi için kullanılan biçerdöverin öğleden evvel ve sonra farklı ayarlanması gereği unutulmamalıdır.

Çünkü günlük sıcaklık artışına bağlı olarak sap ve danelerdeki nem oranı da değişmektedir.

Genelde sabahları saat 10`a kadar danelerdeki nem yüksektir. Bu nedenle buğday hasadına sabah saat 10`dan sonra çiğ kalkınca girilmesi daha uygundur.

Aksi halde sabah erken saatlerde hasat edilen ürünün nemi yüksek olacağından mahsulün dövülmesi ve danelerin ayrılması zorlaşacak hatta daneleri kızışmaya karşı kurutmak gerekebilecektir.

Biçerdöver tarlaya girdikten sonrada biçerdöverin peşinden gidilerek başak ve dane döküp dökmediği kontrol edilmelidir.

Buğday hasadı esnasında tarlarda biçerdöverin arkasında bir yerde işaretleyeceğimiz kenarları birer karışık bir alanda bulacağımız her tane, verime göre değişimle beraber dekar

başına yaklaşık 1 kg`lık ürün kaybı demektir.

Tarla başlarında hasat edilmemiş buğday bitkilerine "bayrak" denilmektedir.

Bu tip kayıplar, biçer döver dönüşlerinde ön tablanın zamanında indirilmemesi veya kaldırılmaması sonucu olmaktadır. Bu gibi ürün kayıplarını azaltmak için biçerdöver operatörlerinin eğitimi ve dikkatli olması gerekmektedir.

Yatmış buğday ve biçim yüksekliği

Yatan buğday tarlalarında kesme kayıplarını azaltmak için biçerdöverin sap ayırıcısı iyi ayarlanmalı ve sap kaldırıcı parmaklar iyi kullanılmalıdır. Yatan buğday tarlasında başak ve dane kayıplarını azaltmak için biçim yönü doğru seçilmeli ve hasatta çok dikkatli olunmalıdır.

Buğday hasadında çok yüksekten biçim yapmaktan kesinlikle kaçınılmalıdır. Çok yüksekten hasat dekardan daha az sap balyası alınmasına ve anızlı toprak işlemenin zor olmasına neden olmaktadır. Tarlanın ve buğdayın gelişme durumuna göre yaklaşık 10-15 cm arasında yüksekten hasat yapılması uygundur.

Sonuç olarak, biçerdöverle hasatta tane kayıplarını en aza indirmek için biçim zamanı, biçerdöverin hızı, batör-kontrabatör açıklığı, biçim yüksekliği büyük önem taşımaktadır.

Eski model ve ayar tutmayan biçerdöverlerle ve ehliyeti bulunmayan biçerdöver operatörleriyle yapılan hasatlarda büyük oranda tane kayıpları olmaktadır.

Gelişmiş, modern kabinli, dijital olarak tane kayıplarını gösteren biçerdöverler tane kayıplarını minimum düzeye düşürmektedir.

Geç kalınan hasatlarda tane kaybı fazla olmakta ve sonbaharda bu gibi tarlalarda alaza veya kendi gelen bitkilerin çokluğu bunu göstermektedir.

Emniyetli depolama için buğday ürününün rutubeti kesinlikle %12'nin altında olmalıdır.

Eğimli araziler hasat esnasında dane kayıplarının artmasına neden olur.

Kendi yürür ova tipi biçerdöverler %5 eğime paralel ve %10 eğime dik arazilerde uygun şekilde çalışabilmektedir.

Tarla eğiminin belli değerlerin üzerine çıkması durumunda özellikle biçerdöver temizleme düzenlerindeki dane kayıplarında büyük artışlar meydana gelmekte, hava yönlendirici deflektörlerin durumu uygun değilse bu kayıplar daha da artmakta ve ürün tek tarafa yığılmaktadır.

BİÇERDÖVERLE HASAT

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI
AYDIN İL MÜDÜRLÜĞÜ

0 256 211 30 00

www.aydintarim.gov.tr

AŞAĞIDA BELİRTİLEN ŞARTLARDA HUBUBAT HASADI YAPILMAZ

1. Hububat hasat olgunluğuna gelmiş olmalıdır. Hasat olgunluğuna gelmeyen hububat biçilmemelidir.

2. Gece çiğ düşünce hububat hasadı bırakılmalıdır, gündüz çiğ kalkana kadar beklenmelidir, ancak çiğ kalktıktan sonra biçim yapılmalıdır.

3. Rüzgâr tabladan biçilmiş ekini kaldırıp tarlaya atacak şekilde esiyorsa, hasada ara verilmelidir.

4. Bakım ve onarımı yapılmamış biçerdöverlere hasat yaptırılmamalıdır.

BIÇERDÖVERLE HASATTA OLUŞABİLECEK DANE KAYIPLARI VE NEDENLERİ

Biçilen alanı kontrol etmeden önce hasat öncesi kaybı tespit etmek için biçilmemiş alan kontrol edilerek, kayıp varsa oranı belirlenerek biçerdöver kayıplarından düşülmelidir.

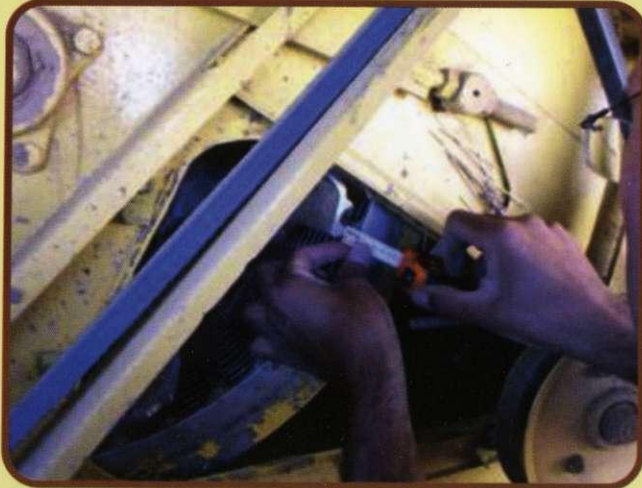
Biçerdöver ayarları, her ürün ve çeşit için ayrı ayrı yapılmalıdır. Biçime başlamadan önce biçilecek ürün için yeniden biçerdöverin ayarının yapılması sağlanmalıdır.

1) Biçerdöver tabla kenarının biçilmemiş alana teması boyunca sıra halinde yatırılmış veya kırılmış, biçilmemiş ekin varsa:

* Biçerdöverde sap ayırıcının (domuz burnunun) olmaması, sap ayırıcı varsa da ayarının düzgün yapılmasındandır.

2) Biçilen tarla yüzeyinde biçerdöverin biçme genişliği boyunca sapından kopmuş başaklar varsa:

* Dolap hızı, biçerdöverin ilerleme hızına göre çok fazladır.
* Dolabın ekinin sapına doğru çok fazla indirilmesindedir.

* Dolabın çok kaldırılmasından dolayı dolap pervazlarının başaklara vurmasındandır.

3) Dolap genişliği boyunca kesilmiş saplı başak varsa:

* Dolabın ileri geri, aşağı-yukarı ve devir ayarı yanlıştır.

Tabla helezonun;

* Sıyırıcıya olan mesafesi çok fazla açılmıştır

* Tabla taban sacına olan mesafesi dar tutulmuştur.

* Parmaklar eksik ya da yüksekliği uygun ayarlanmamıştır.

4) Biçilen tarla yüzeyinde biçilmemiş ekin varsa yani bayrak bırakılmışsa:

* Kesme düzeni ayarları yanlıştır.

* İç sap ayırıcının olmamasından ya da düzgün ayarlanmamasındandır.

5) Depoda kırık dane varsa:

* Batör kontrbatör arası açıklık çok azdır.

* Batör kontrbatör arası açıklığı doğrudur fakat batör devri çok fazladır.

* Alt elek açıklığı çok az ya da tamamen kapalıdır.

* Elevatörlerin; zincir gerginliği ve yüksekliği düzgün ayarlanmamıştır.

Kontrbatör tıkalı olabilir.

6) Depoda fazla miktarda kesmik varsa:

* Dövme düzeninde ürün yeterli dövülmemiş temizleme düzenine çok miktarda kesmik gönderilmiştir.

* Üst elek, üst elek uzantısı ve alt elek ayarları düzgün ayarlanmamıştır.

7) Depoya kavuz, saman gibi atık parçacıklar geliyorsa:

* Biçerdöver ilerleme hızının fazla olmasından dolayı temizleme düzeni fazla yüklenmiştir.

* Batör devrinin çok yüksek olmasından dolayı sap fazla parçalanarak malama meydana gelmekte temizleme düzeni fazla yüklenmektedir.

* Rüzgârlık devri düşüktür.

* Rüzgârlık yönlendiricileri yanlış yönlendirilmiştir. Üst ve alt elek açıklıkları fazla ayarlanmıştır. Üst elek uzantısı çok dik ayarlanmıştır

8) Deste üstünde yarım dövülmüş ya da hiç dövülmemiş başaklar varsa:

* Batör devri düşüktür.

* Batör kontrbatör aralık açıklığı fazladır.

9) Deste üstünde ki sapsar arasında safi dane varsa:

* Sarsak devri uygun devirde değildir.

* Sarsaklar tıkalıdır.

* Sarsak önünde perde yoktur.

* Sarsak üstü yardımcı düzenler yoktur.

10) Deste altında toprağa serilmiş safi dane varsa:

* Biçerdöverin ilerleme hızının gereğinden fazla olmasından dolayı elekler fazla yüklenmiştir.

* Batör devrinin çok yüksek olmasından dolayı sap fazla parçalanarak malama meydana gelerek, temizleme düzeni fazla yüklenmiştir.

* Sarsak devri düşük, sarsaklar tıkalı, sarsak önünde perde ve üstünde yardımcı elemanlar takılmamıştır.

* Üst ve alt elek çok kapalı veya tıkalıdır.

* Elek beşiğinin devri düşüktür.

* Dövme düzenine kesmik elevatöründen çok miktarda dane gelmiştir.

* Rüzgârlık devri çok fazladır.

* Rüzgârlık devri çok düşüktür.

* Rüzgârlık yönlendirme plakaları ayarsızdır.

11) Kesmik elevatörüne çok az dane gelebilir, fazla miktarda dane geliyorsa:

* Üst elek ve alt elek delik açıklığı az ya da kapalıdır.

BIÇERDÖVERLE HASAT ESNASINDA YANGINA KARŞI ALINACAK TEDBİRLER

I. Biçerdöverlerde 20 kg lık iki adet yangın söndürücü bulunması zorunludur.

II. Hasat sezonunda kimse tarlada sigara içmemelidir.

III. Hasadı yapılan tarlada, üzerinde bir adet soklu pulluk takılı traktör bulunmalıdır.